

ЗАДАННІ

для правядзення ўступных іспытаў у кадэцкае вучылішча
пры залічэнні ў 8 клас
па вучэбнаму прадмету «Беларуская мова»

Дыктант

Званы Хатыні

Гудуць званы. Гудуць журботна і сурова. Над светлымі бярозавымі гаямі, над задуменымі барамі Лагойшчыны, над усёю Беларуссю.

І ў гэтай трыеожнай і ўрачыстай мелодыі гучыць рэквіем і гімн. Рэквіем у памяць мільёнаў расстраляных, павешаных, закатаваных, спаленых жывымі. Гімн людзям, што не скарыліся, не сталі перад ворагам на калені.

Хатынь... Тут жылі мірныя людзі. Шчырыя працаўнікі, здатныя да простага сялянскай працы. Вайна разбурыла ўсе мірныя планы, паламала лёсы, злавесным ценем нависла над кожнай хатай. Стракатаннем аўтаматаў і цяжкім стукам каваных ботаў ўварвалася яна ў вёску Хатынь.

22 сакавіка 1943 года атрад карнікаў акружыў вёску. Усіх яе жыхароў сагналі ў хлеў і падпалілі. 149 чалавек навечна ляглі ў адну брацкую магілу. (111 слоў)

Паводле буклета "Хатынь"

Вакол плошчы Перамогі, паабапал шырокага, святочна ўбранага праспекта стаяла багата людзей. Ён разам з усімі стаяў і чакаў, паглядаючы наперад. Пачуліся ўзбуджаныя галасы: “Едуць! Едуць!”

Ён адразу ж заўважыў штосьці нязвычайнае ў абліччах ветэранаў. І нарэшце зразумеў. Пілоткі! Старыя, выцвілыя на сонцы, вымытыя дажджамі, сушаныя вятрамі, якія зусім не пасавалі да цывільных гарнітураў і святочных сукенак. І яму чамусьці здавалася, што з-пад пілотак на яго глядзяць не дзядзькі і цёткі, а франтавыя юнакі і дзяўчаты. Яны нібы вярнуліся ў заслоненыя часам траншэі і бліндажы, якія дыміліся зараз ад іх так далёка.

Ён назіраў за шэсцем. Якія мірныя твары ў гэтых ветэранаў! Твары хлебарабаў і рабочых. Няўжо яны некалі ваявалі? (109 сл).

Паводле Я. Сіпакова

ЗАДАННІ

для правядзення ўступных іспытаў у кадэцкае вучылішча
пры залічэнні ў 10 клас
па вучэбнаму прадмету «Беларуская мова»

Дзень Перамогі! Ужо каторы раз сустрэла наша Радзіма гэтае вялікае незабыўнае свята. Чым далей адыходзіць дзень дзвятага мая тысяча дзевяцьсот сорок пятага года, тым больш яркім становіцца святло подзвігу, здзейсненага народам. І гэта заканамерна. З кожным годам мы даведваемся пра новыя факты гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Асабліва гэта датычыць апошніх гадоў, калі вучоныя, пісьменнікі, публіцысты пачалі актыўна счышчаць лоск параднасці з падзей таго вогненнага часу.

Думаючы пра падзеі адной з самых вялікіх у гісторыі чалавецтва войнаў, нельга абысціся без пытання: “Чаму мы ўсё ж такі перамаглі?”. Адказ на яго вядомы. Таму, што кожны чалавек змагаўся тады за сонца, за паветра, за Радзіму, не шкадаваў свайго жыцця дзеля таго, каб доўжылася жыццё Айчыны.

Гады не могуць згладзіць з памяці вялікі і надзвычай цяжкі подзвіг народа, які адстаяў свабоду, гонар і незалежнасць, які знішчыў страшную антычалавечую сілу – фашызм.

Вечная наша ўдзячнасць тым, хто каваў Перамогу! (143 словы)

З газеты “Звязда”

(для паступаючых у 10 клас)

Чалавеку горш за ўсё шкодзіць, калі ён ненавідзіць, усё роўна каго і што. Ад нянавісці чарсцвее сэрца, а гэта – замаруджаная смерць. Бойцеся паддавацца нянавісці. Вучыцеся любіць, таму што любоў узбагачае сэрца і душу. Чалавека часам крыўдзяць так жорстка і балюча, што яму нялёгка пагасіць у сабе нянавіць. Але гэта неабходна нават для таго, каб зажылі раны крыўды і жорсткасці. Колькі б чалавецтва выйграла, калі б магло пазбавіць сябе ад гэтай слабасці духу, калі б здолела скіраваць сілы сэрца, якія забірае нянавіць, на ўмацаванне найвялікшага шчасця жыцця – шчасця любіць.

Гэта меркаванні Кузьмы Чорнага.

Які ён быў праніклівы ў сваіх перакананнях! Пісьменнік думаў пра будучыню, і будучыня нязменна жыла ў ім самай гуманістычнай праявай чалавечага духу – жаданнем любіць, а не ненавідзець.

Не трэба нянавісці: ад яе ўсё гора на свеце, і боль, і пакуты, і прыніжэнне чалавека. І самае страшнае для людзей – вайна (141 сл.).

Паводле К. Кірзэнкі